

Forskningsmiljön

SIRen

Sustainable Integrated Renovation

Kristina Mjörnell

SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut

LTH, Byggnadsfysik, Koordinator för SIRen

Forskningsrådet Formas

Formas främjar framstående forskning för hållbar utveckling

GÖTEBORGS STADSMUSEUM

OMREDA®

SKANSKA

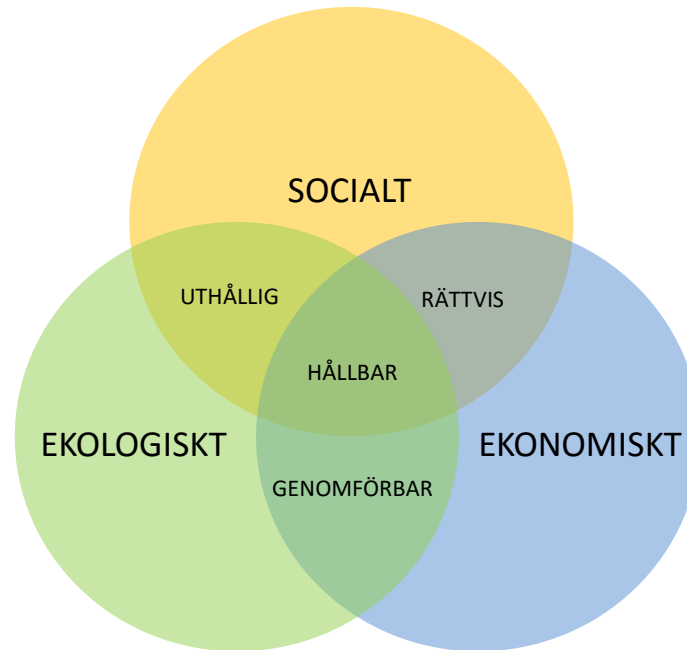

Stockholmshem

Helhetsyn på hållbar renovering

utifrån ekonomisk, ekologiskt, socialt och kulturellt perspektiv

Kvalitetssäkrad data från renoveringar

- Samla, utvärdera, strukturera kvalitetssäkrad information från 10 genomförda renoveringsprojekt
- Teknisk status såsom fukt, lufttätet, energianvändning före och efter renovering, ekonomiska kalkyler, innemiljö, brukardeltagande osv.

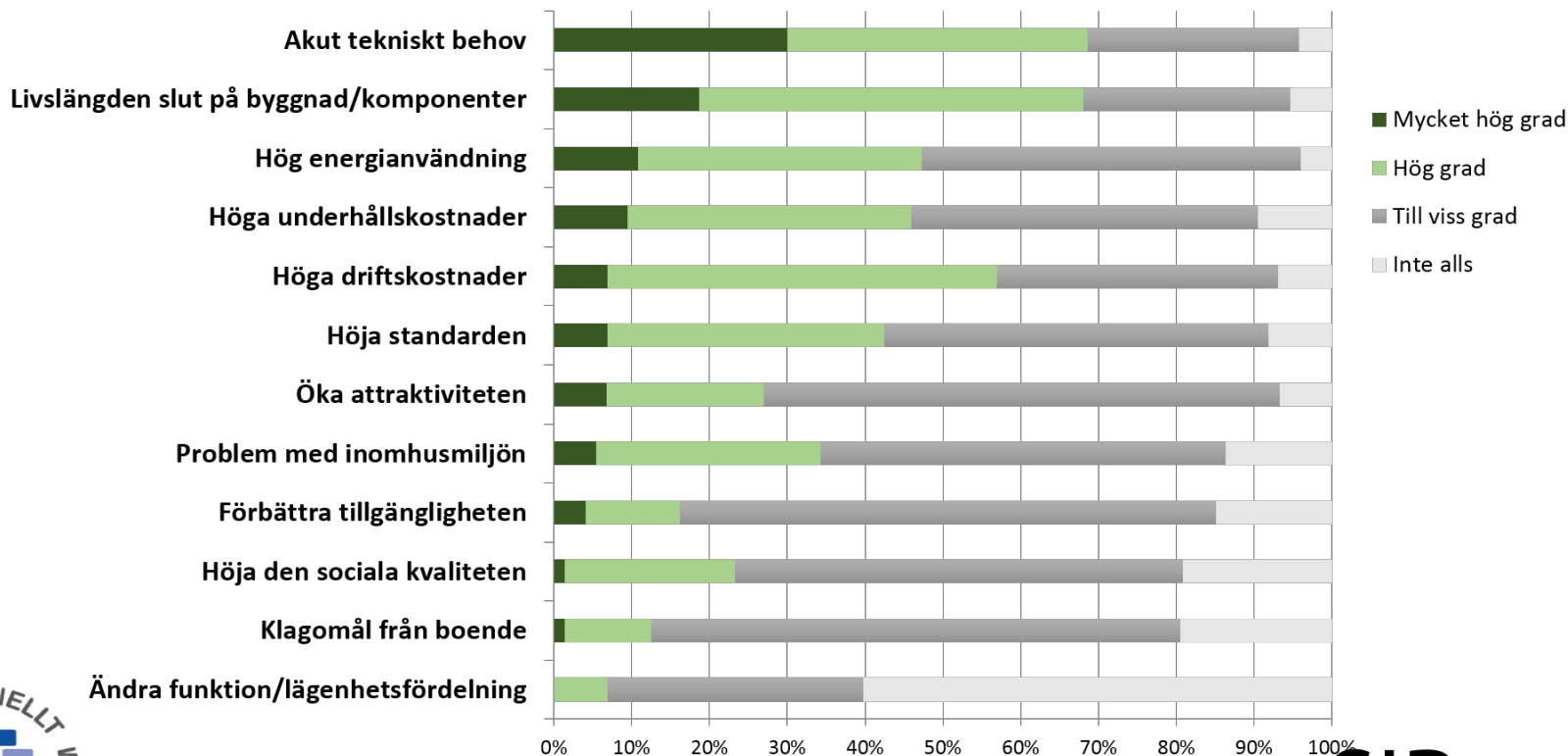
Analysera genomförda och pågående renoveringsprojekt

- Uppföljning av produktivitet vid renovering
- Uppföljning av renovering av SWECOs huvudkontor
- Intervjustudie av hur renovering genomförs och till vilken grad hållbarhetsaspekter beaktas
- Renoveringsbarometern (enkätstudie om hur renovering görs idag)

Resultat från Renoveringsbarometern

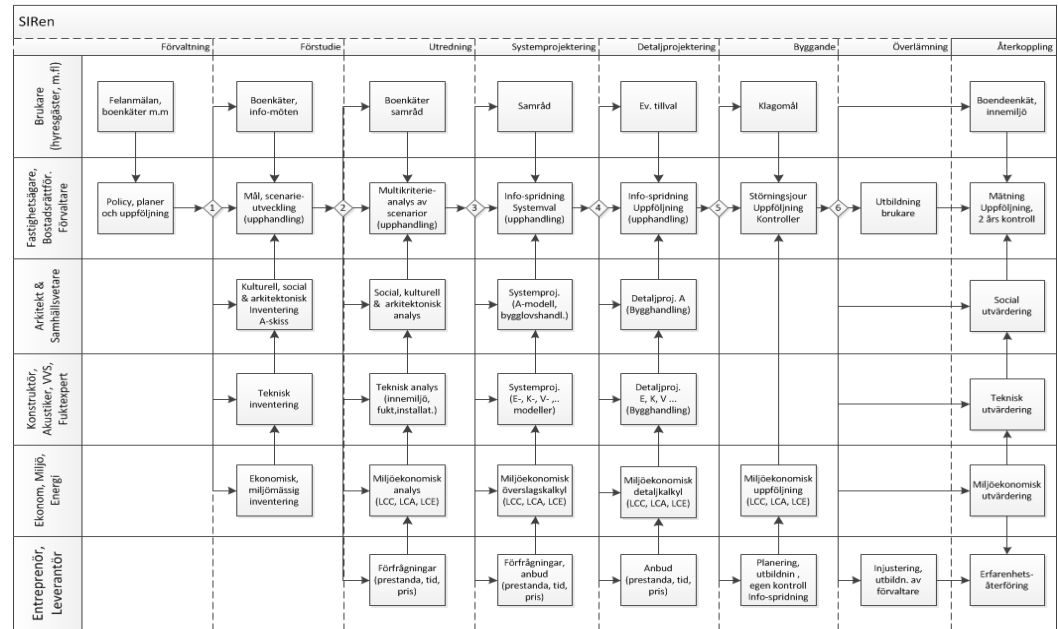
Till vilken grad föranleder följande faktorer en renovering?

Källa: Thuvander et al.

Modell för hållbar renoveringsprocess

- Statusbedömning
- Inventeringsmetod
- Utvärderingsmetod
- Beslutsverktyg
- Kvalitetssäkring
- Dialogmetoder
- Guidelines
- Checklistor
- ...

Living labs

Vad skapar hållbar renovering?

- Vi kan sänka energianvändningen avsevärt (50-80%)
- Kostnaden för att energieffektivisera är högre än det man sparar i sänkta driftkostnader och det är ofta inte företagsekonomiskt lönsamt
- En del tekniska åtgärder måste göras för att livslängden är slut och då ska man givetvis passa på att göra energieffektiviserande åtgärder samtidigt
- Olika renoveringsalternativ bör utvärderas med avseende på hållbarhet

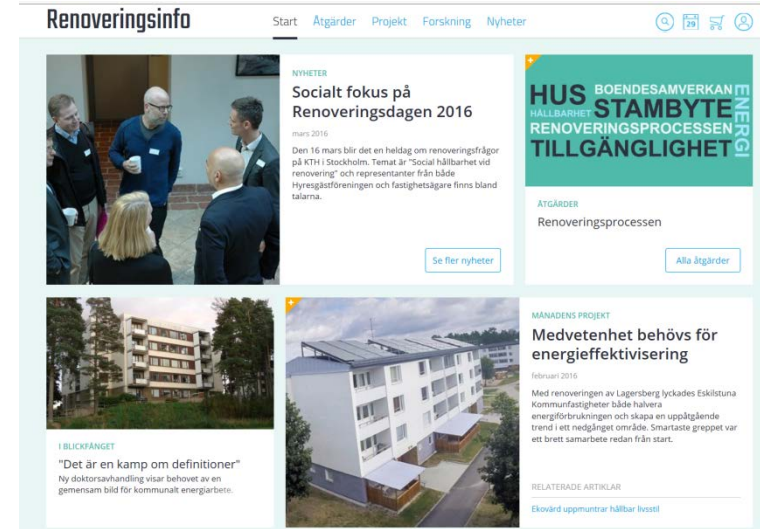
Vad skapar hållbar renovering?

- Viktigt att renoveringen inte leder till stora hyreshöjningar
- Koppla inte hyreshöjning till standardhöjande åtgärder såsom kök och bad (se över hyreslagstiftningen)
- Låt de boende påverka vilken renoveringsnivå de önskar, typ mini, midi, maxi
- Renovera "lagom" är hållbart både ur ekonomiskt, miljömässigt och socialt perspektiv

Vad skapar hållbar renovering?

- Informationsinsatser om renovering behövs
- Nationellt renoveringscentrum är en aktör
- Renoveringsinfo.se
- Höj kunskapsnivån om renovering i branschen t ex genom en "Renovera-Rätt"- dialog

Social hållbarhet

En antologi om social hållbarhet

- 17 bidrag från forskare och praktiker
- Olika perspektiv: boendes, hyressättning, etiska, jämställdhet, social upphandling, jobbskapande, trygghet, inomhusmiljö, medbestämmande, kulturhistoriskt, ekonomiskt osv.

Innehåll

Inledning 9

Hans Lind och Kristina Mjörnell

Begreppet social hållbarhet 13

Vad säger forskningen om social hållbarhet vid renovering? 15

Lovisa Högberg

Socialt hållbar stadsdelsomvandling - indikatorer och verktyg 29

Stefan Molnar, Erica Eneqvist och Kristina Mjörnell

Socialt värdeskapande vid renovering av miljonprogram 49

Gustav Malm

Fallstudier 57

Socialt hållbar renovering - ett exempel 59

Hans Lind, Kerstin Annadotter, Folke Björk, Lovisa Högberg och Tord af Klintberg

Det sociala och renovering - en översikt av tidigare erfarenheter 65

Paula Femenías

Medskapande renovering 77

Jenny Stenberg

Renovering pågår... 89

Liane Thuvander

Social hållbarhet kräver samverkan.

Exempel från miljonprogramsområden i Malmö, Eskilstuna och Landskrona 103

Charlotte Hauksson, Lisa Johnsson, Bodil Sandén och Malin Bosaeus

Hållbara renoveringar med Malmö som exempel 119

Anna Balkfors, Martin Grander och Bjarne Stenquist

En byggtreprenörs erfarenhet av renovering med social hållbarhet Exemplet Vivalla 129

Roba Ghadban, Lina Wedin Hansson och Faiz Mawlayi

Social hållbarhet handlar om trygghet, dialog och arbetstillfällen 133

Madeleine Nobs

Utblickar och nya perspektiv 137

Sätter hyressättningssystemet käppar i hjulen för en hållbar utveckling? 139

Fredrik Olsson och Angelica Starke

Hållbar offentlig upphandling av renovering 143

Lina Wedin Hansson

Uthyrningspolicys och förmedlingsstrategier i kommuner och bostadsföretag 151

Gunnar Blomé och Kerstin Annadotter

Bättre kunskap om miljonprogram en förutsättning för socialt hållbar stadsutveckling 169

Carlos Rojas

Social hållbarhet och mångfald. Exemplen Kiruna och Gällivare 181

Eugenia Segerstedt och Mats Jakobsson

Verktyg för mätning av sociala värden vid stadsdelsomvandling ur ett filosofiskt perspektiv 193

Karl Persson de Fine Licht

Avslutning 205

Lärdomar och framtida forskning 207

Hans Lind och Kristina Mjörnell

Forskningsrådet Formas

Formas främjar framstående forskning för hållbar utveckling

Vi bygger det hållbara samhället för Framtiden

GÖTEBORGS STADSMUSEUM

TACK!

OMREDA®

SKANSKA

Stockholmshem

